

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічної освіти і мистецтва
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри теорії та методик
початкової освіти

 Наталія МЕЛЕКСЦЕВА
підпис

26 серпня 2026 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Частина 1

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Початкова освіта
спеціальності 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
мова навчання українська

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми:

Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти;

Людмила МОСКОВЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти;

Наталія ГУДИМА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, гарант освітньо-професійної програми Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

Наталія ДІДИК, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та практичної психології;

Інна ЛЕБІДЬ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Ухвалено на засіданні кафедри теорії та методик початкової освіти

Протокол № 13 від 26 серпня 2026 року

Гарант освітньо-професійної програми

Наталія ГУДИМА

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1 Вступ. Академічна характеристика виробничої педагогічної практики в початковій школі.....	4
1.2 Мета, завдання практики. Перелік компетентностей для набуття здобувачем під час проходження виробничої педагогічної практики в початковій школі.....	6
1.3 Організація та проведення практики	12
1.3.1 Базис практики	12
1.3.2 Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти	12
1.4 Зміст практики	14
1.5 Етапи практики	16
1.6 Індивідуальні завдання.....	18
1.7 Форми і методи контролю	18
1.8 Критерії оцінювання результатів проходження виробничої педагогічної практики в початковій школі.....	18
1.9 Звітна документація та рекомендації до її оформлення	23
1.10 Методика оцінювання результатів практики	24
1.11 Порядок підведення підсумків практики	25
1.12 Охорона праці під час проходження виробничої педагогічної практики в початковій школі	28
1.12.1 Інструкція з охорони праці здобувачів вищої освіти	28
1.12.2 Інструкція з охорони життя і здоров'я здобувачів початкової освіти	30
1.13 Список рекомендованої літератури.....	35

1.1 ВСТУП

Академічна характеристика виробничої педагогічної практики в початковій школі

Галузь знань	01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Рік навчання	4
Семестр	7
Термін практики	6 тижнів
Кількість годин	270
Кількість кредитів ECTS	9
Присвоювана кваліфікація	Бакалавр початкової освіти. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

Виробнича педагогічна практика в початковій школі є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Початкова освіта» для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта і має на меті набуття професійних компетенцій на посаді вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Програма виробничої педагогічної практики в початковій школі здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» розроблена відповідно до навчальних планів підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» (протокол № 3 від 30 березня 2023 р.), затвердженою вченою радою К-ПНУ ім. Івана Огієнка, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareestrovano в Міністерстві

юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 30 серпня 2021 р.) з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 23 липня 2027 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 6 від 27 червня 2024 р.), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого рішенням вченої ради (нова редакція, протокол № 10 від 23 липня 2026 р.), Положення про використання штучного інтелекту в К-ПНУ імені Івана Огієнка, затвердженого рішенням вченої ради (протокол № 12 від 28 червня 2026 р.), Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (№1225 від 29 серпня 2024 р.) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

1.2 МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої педагогічної практики в початковій школі здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» – закріплення та поглиблення психолого-педагогічних і фахових знань, набуття досвіду їх застосування у практичній діяльності вчителя 1/2 класів (1 цикл початкової освіти), оволодіння системою загальних і спеціальних (фахових) компетентностей для цілісного виконання комплексу функціональних обов'язків учителя початкових класів на засадах академічної доброчесності у різних видах педагогічної діяльності (навчання учнів предметів (інтегрованих курсів), партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу, участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища, управління освітнім процесом, безперервний професійний розвиток), формування професійної компетентності та розвиток професійно-педагогічних якостей особистості здобувача вищої освіти.

Завдання практики:

- формувати вміння і навички визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти (2018 р.), Типових освітніх програм (1-2 класи), попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- набувати умінь і навичок формувати в учнів уявлення про освітню галузь / навчальний предмет (інтегрований курс) на основі сучасних наукових досягнень;
- формувати вміння і навички застосовувати сучасні методики та технології моделювання змісту навчання учнів предметів (інтегрованих курсів);
- формувати вміння і навички розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності;
- формувати вміння і навички застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час підготовки та проведення занять;
- формувати вміння і навички добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів;
- формувати вміння та навички застосовувати інноваційні технології навчання освітньої галузі/предметів (інтегрованих курсів);
- формувати вміння та навички упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів;
- формувати вміння та навички застосовувати технології розвитку в учнів критичного мислення;
- формувати вміння та навички оцінювати результати навчання

учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу;

- набувати умінь і навичок формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання і розвитку;
- формувати вміння і навички організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- формувати вміння і навички організовувати навчальні заняття різних типів;
- формувати вміння і навички застосовувати різні види і форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- формувати вміння і навички раціонально використовувати навчальний час;
- ознайомити з формами індивідуальної методичної роботи педагогів, особливостями функціонування шкільної спільноти вчителів початкових класів;
- проаналізувати й узагальнити досвід учителів початкових класів відповідного ЗЗСО;
- формувати вміння і навички науково-дослідницької роботи з фахових методик початкової освіти;
- виховувати стійкий інтерес і любов до обраної професії, потребу в самопізнанні й професійно-педагогічному вдосконаленні;
- оволодіння методами і формами психолого-педагогічної діагностики, педагогічного прогнозування та планування освітнього процесу;
- формування соціальних та професійно значущих якостей, світоглядної та громадянської позиції;
- виконання практичних навчально-методичних, виховних і науково-дослідних завдань;
- вироблення умінь педагогічного керівництва спільною діяльністю родини та громадськості у вихованні дітей;
- розвиток умінь аналізувати та оцінювати свою діяльність, а також корегувати її на основі рефлексії;
- поглиблення розуміння сутності основних принципових позицій нової державної освітньої політики та умов її практичної реалізації в Новій українській школі.

Виробнича педагогічна практика в початковій школі сприяє формуванню у студентів таких компетентностей:

*** інтегральної (ІК):**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

*** загальних (ЗК):**

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК 08. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- спеціальних (фахових) (СК):

СК 02. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК 07. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК 09. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

Програмні результати навчання

ПРН 07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН 10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі

спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Із метою оволодіння різними трудовими функціями професійної діяльності та відповідними фаховими компетентностями практикант у ході реалізації завдань програми виробничої педагогічної практики в закладах початкової освіти повинен оволодіти конструктивно-планувальними, комунікативно-навчальними, організаторськими, розвивально-виховними та дослідницькими вміннями.

Конструктивно-планувальні вміння:

- ✓ планувати та цілеспрямовано добирати засоби, методи і прийоми організації освітнього процесу в 1–2 класах;
- ✓ розробляти плани-конспекти залікових уроків із навчальних предметів у початкових класах, визначати триєдину мету та структурні етапи кожного уроку, передбачати використання наочності, мультимедійних засобів;
- ✓ використовувати ефективні методи та прийоми досягнення поставленої мети;
- ✓ визначати типи вправ і завдань та послідовність їх виконання відповідно до етапів уроку з урахуванням труднощів навчального матеріалу та рівня підготовленості учнів;
- ✓ виготовляти наочні посібники, добирати ілюстративний та роздатковий матеріал;
- ✓ розробляти позаурочні заходи, формулювати їх мету, визначати місце проведення, обладнання, заходи безпеки;
- ✓ планувати режимні процеси;
- ✓ будувати свою практичну діяльність з урахуванням базових позицій сучасної освітньої політики, зокрема Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII; Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» від 21 лютого 2018 р. № 87; Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 р. № 743-22); ключових орієнтирів НУШ;
- ✓ узагальнювати результати виробничої педагогічної практики в закладах початкової освіти та оформлювати звіт.

Комунікативно-навчальні вміння:

- ✓ підтримувати загальнонавчальні контакти «учитель-клас», «учитель-учень», «учень-учитель», «учень-учень», «учитель-батьки», «батьки-учитель»;
- ✓ адаптувати власний професійний досвід до рівня вимог програми навчальних предметів, можливостей загального розвитку учнів та рівня оволодіння програмовим матеріалом;
- ✓ проводити роботу з батьками;
- ✓ визначати об'єкти контролю за різними видами діяльності здобувачів початкової освіти з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Організаторські вміння:

- ✓ забезпечити виконання плану проходження виробничої педагогічної практики в закладах початкової освіти;
- ✓ поєднувати різні форми роботи з дітьми: колективні (фронтальні), групові, індивідуально-групові та індивідуальні – на уроках, у позакласних видах діяльності з урахуванням мети та завдань;
- ✓ проводити дидактичні ігри на уроках, організовувати позаурочні заходи зі школярами;
- ✓ використовувати ефективні методи активізації пізнавальної діяльності учнів молодшого шкільного віку;

Розвивально-виховні вміння:

- ✓ реалізувати освітній, розвивальний та виховний потенціал кожного уроку;
- ✓ з позицій особистісно-орієнтованої моделі шкільної освіти реалізовувати завдання Державного стандарту початкової освіти, Базового навчального плану початкової освіти у ході освітнього процесу;
- ✓ формувати та розвивати різні сфери особистості молодших школярів (інтелектуальну, моральну, емоційно-вольову, пізнавальну, спонукальну, соціально-комунікативну);
- ✓ на уроках і в позаурочній діяльності реалізовувати завдання, спрямовані на національне, гуманістичне, екологічне, моральне, естетичне, патріотичне та інші напрями виховання;
- ✓ розвивати базові якості особистості здобувача початкової освіти: «спостережливість», «допитливість», «відповідальність», «самостійність», «міжособистісну злагоду», «справедливість», «чуйність», «міжособистісне партнерство», «шанобливість», «креативність», «слухняність», «терпеливість», «працелюбність», «розсудливість», «хоробрість», «артистизм» та ін.;
- ✓ формувати ключові компетентності здобувача початкової освіти: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; компетентності у галузі

природничих наук, техніки і технологій; математичну, екологічну, інформаційно-комунікаційну, громадянську та соціальну, культурну компетентності; інноваційність; навчання впродовж життя; підприємливість та фінансову грамотність.

Дослідницькі вміння:

- ✓ проводити психолого-педагогічне спостереження за здобувачами початкової освіти та узагальнювати результати спостереження;
- ✓ вивчати ставлення дітей до навчання, рівень сформованості базових якостей особистості молодшого школяра;
- ✓ здійснювати методичний аналіз навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння;
- ✓ спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід педагогів ЗЗСО;
- ✓ здійснювати методичний аналіз розвивального середовища та навчально-виховного матеріалу ЗЗСО;
- ✓ вивчати методичну літературу й теоретично осмислювати освітній процес у формі виступів на методичних семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах;
- ✓ практично апробувати теоретичний матеріал, дібраний із метою підготовки доповіді для участі в студентській науковій конференції, публікації статті у збірнику наукових праць студентів і магістрантів факультету педагогічної освіти і мистецтва К-ПНУ / інших наукових виданнях України.

1.3.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Базами практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільського та ЗЗСО України, які забезпечують виконання програми практики.

Студенти можуть самостійно, за погодженням з керівником практики та з кафедрою теорії та методик початкової освіти, обирати для себе базу проходження практики і пропонувати її для укладання відповідного договору.

1.3.2 Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти

Для безпосереднього керівництва практикою кожного студента відповідно до навчального навантаження викладачів завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти призначає безпосередніх керівників.

Керівник практики здобувача вищої освіти від кафедри:

- контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;

- до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;

- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;

- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань організації практики;

- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;

- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

- контролює виконання програми практики та дотримання термінів її проведення;

- надає методичну допомогу здобувачам під час виконання ними збору матеріалів до курсової роботи, у складанні планів роботи, перевіряє робочу документацію;

- надає консультації, методичну допомогу здобувачам при підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;

- проводить консультації з обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

- інформує студентів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;

- перевіряє звітну документацію здобувачів-практикантів;

- приймає звіти з практики (у складі комісії);

- здає звіти здобувачів про практику на кафедру;
- готує звіт про проведення виробничої педагогічної практики в закладах початкової освіти.

Керівник практики від бази практики (здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за проведення практики):

- розподіляє здобувачів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на підприємстві та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;
- ознайомлює здобувачів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує виконання графіків проходження практики в структурних підрозділах ЗЗСО;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами-практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових та дипломних робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами, складає на них характеристики з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

***Обов'язки здобувачів вищої освіти,
які направляються для проходження практики:***

- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вести щоденник практики;
- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку ЗЗСО;
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- своєчасно виконати програму практики, подати звіт та захистити його у терміни, визначені кафедрою.

✓

1.43МІСТ ПРАКТИКИ

Виробнича педагогічна практика в початковій школі складається з трьох змістових модулів

I змістовий модуль – навчально-методична робота

1. Вивчення й аналіз:

– законодавчих актів, що визначають діяльність закладів освіти, зокрема Конституції України, Закону України «Про освіту», Конвенції про права дитини тощо;

– нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів, що визначають зміст і завдання освітньої роботи у початковій школі;

– змісту і вимог Державного стандарту початкової освіти, навчального плану і освітніх програм, підручників для 1-2 класів;

– критеріїв оцінювання досягнень учнів 1-2 класів;

– нормативних документів із питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;

– річного плану роботи закладу освіти, наказів адміністрації закладу освіти щодо організації та планування освітнього процесу в початковій школі;

– Деяких питань організації освітнього процесу у 2026/2027 н. р.;

– Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (№1225 від 29 серпня 2024 р.) тощо.

2. Спостереження та аналіз уроків класовода, інших вчителів класу згідно розкладу (1 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість 20).

3. Підготовка та проведення пробних уроків згідно розкладу (2 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість 20).

4. Підготовка та проведення залікових уроків (3–6 тижні проходження практики, орієнтовна кількість 84), зокрема з:

* навчання грамоти (письмо) / української мови (14);

* навчання грамоти (читання) / літературного читання (14);

* математики (20);

* Я досліджую світ (12);

* мистецтва (8);

* дизайну і технологій (4);

* фізичної культури (12).

5. Участь у роботі професійної спільноти вчителів початкових класів.

II змістовий модуль – виховна робота

1. Реалізація виховного потенціалу освітнього матеріалу під час проведення уроків.

2. Виконання у період практики обов'язків класовода.

3. Участь у виховних заходах ЗЗСО.

4. Підготовка та проведення одного виховного заходу з комплексним

самоаналізом за всіма значущими параметрами.

III змістовий модуль – науково-дослідна робота

1. Вивчення професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода.
2. Діагностика міжособистісних стосунків учнівської групи молодших школярів.
3. Виконання дослідних завдань з фахових методик початкової освіти.
4. Підготовка доповіді з актуальних проблем початкової освіти для участі в науково-методичному семінарі, конференції та інших наукових заходах педагогічного факультету.
5. Підготовка та подання до друку тез / статті з актуальних проблем початкової освіти за підсумками проходження виробничої педагогічної практики в початковій школі у збірник наукових праць студентів і магістрантів факультету педагогічної освіти і мистецтва К-ПНУ / інше наукове видання України.
6. Участь у настановній та підсумковій конференціях з виробничої педагогічної практики в початковій школі.
7. Оформлення та подання на перевірку звітної документації.

1.5 ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Завдання виробничої педагогічної практики в початковій школі
реалізуються у три етапи:

1 – організаційний, 2 – основний, 3 – підсумковий.

I. Організаційний етап

1. Участь у настановній конференції. Одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її організації. Призначення старост груп у кожен заклад загальної середньої освіти для ведення обліку відвідування студентами практики, складання графіку проведення залікових уроків та виховних заходів.

2. Ознайомлення із адміністрацією ЗЗСО, класоводом, класом, функціями вчителя, специфікою організації освітнього процесу в початковій школі, основними нормативними документами, що регламентують роботу початкової школи:

- Державним стандартом початкової освіти;
- Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи);
- Рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу у ЗЗСО на 2026-2027 н. р.;
- Деякими питаннями організації освітнього процесу у 2026/2027 н. р.;
- календарним плануванням уроків на I семестр для відповідного класу;
- планом виховної роботи на I семестр для відповідного класу.

3. Складання індивідуального плану виробничої педагогічної практики в початковій школі

4. Вивчення календарного планування уроків та плану виховної роботи у відповідному класі на період практики. Вибір тем залікових уроків і виховного заходу та узгодження дат їх проведення з класоводом та керівниками практики.

5. Вивчення плану роботи професійної спільноти вчителів початкових класів, педагогічної ради ЗЗСО. Вибір теми для виступу.

6. Збір первинної інформації про учнівську групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів (спостереження, аналізу класної документації та продуктів діяльності учнівської групи, групового опитування); підбір психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні конкретної учнівської групи.

II. Основний етап

1. Спостереження та аналіз особливостей проведення уроків, виховних заходів класоводом, вихователем ГПД, учителями-предметниками у відповідному класі (1 тиждень проходження практики).
2. Консультації з класоводом, вчителями класу, керівниками практики щодо виконання завдань практики.
3. Підготовка (складання планів-конспектів, затвердження їх класоводом / учителем) і проведення пробних уроків (2 тиждень проходження практики).
4. Підготовка (складання планів-конспектів, затвердження їх класоводом / учителем та керівником практики від кафедри теорії та методик початкової освіти) і проведення залікових уроків (3–6 тижні проходження практики).
5. Написання одного самоаналізу уроку на вибір.
6. Підготовка (складання плану-конспекту, затвердження його класоводом / вихователем ГПД та керівником практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти) і проведення виховного заходу. Написання комплексного самоаналізу позаурочного заходу за всіма значущими параметрами.
7. Відвідування та аналіз залікових уроків та виховних заходів однокурсників.
8. Участь у засіданні професійної спільноти вчителів початкових класів у формі виступу на актуальну тему.
9. Участь у проведенні батьківських зборів у формі виступу на актуальну тему.
10. Вивчення професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода.
11. Відвідування занять курсів за вибором варіативного складника базових навчальних планів початкової освіти, переймання досвіду організації та проведення.
12. Виконання завдань дослідницького характеру з фахових методик початкової освіти (аналіз використовуваної додаткової навчальної і методичної літератури для учнів та учителів відповідного класу, спостереження, опитування, анкетування, експеримент та ін.).
13. Вибір теми та підготовка доповіді для участі у студентських наукових конференціях.
14. Вибір теми та написання тез / статті для публікації у збірнику наукових праць студентів і магістрантів факультету педагогічної освіти і мистецтва К-ПНУ / іншому науковому виданні України.
15. Виконання завдань з психології (діагностика міжособистісних стосунків учнівської групи молодших школярів, *див. Додатки Ж.1–Ж.2*).

III. Підсумковий етап

1. Написання звіту про вивчення учнівської групи.
2. Написання звіту про виконання програми виробничої педагогічної

практики в початковій школі.

3. Оформлення, упорядкування та подання на перевірку звітної документації.

3. Участь у звітній конференції за підсумками виробничої педагогічної практики в початковій школі.

1.6 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Під час практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні науково-дослідницькі завдання з фахових методик початкової освіти.

За матеріалами досліджень здобувач/ка готує доповідь на науково-практичну конференцію та статтю / тези до збірника наукових праць студентів і магістрантів.

1.7 ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання діяльності здобувача освітнього ступеня «бакалавр» під час практики; оцінка звіту; характеристика керівника практики від ЗЗСО; відгук керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти, від кафедри загальної та практичної психології, від кафедри педагогіки та менеджменту освіти; підсумковий контроль (диференційований залік).

1.8 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Діяльність практиканта на уроці.

2. Рівень розвитку професійної компетентності (мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, емоційно-етичної, педагогічного партнерства, інклюзивної, здоров'язбережувальної, проєктувальної, прогностичної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, здатності до навчання впродовж життя, рефлексивної).

3. Професійно-педагогічні якості особистості (гуманістичне спрямування (*любов до дітей, емоційна чутливість і емпатія, доброзичливість, опора на позитивне в становленні особистості кожної дитини*), комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності (*професійна пильність, спостережливість*), динамізм (*внутрішня енергія, гнучкість, ініціатива*), відповідальність, дисциплінованість, професійне спрямування, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість (*самовладання, саморегуляція, самоконтроль*), артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо).

4. Ступінь і якість виконання завдань практики.

5. Якість оформлення звітної документації. Захист практики.

**Зміст критеріїв оцінювання результатів
виробничої педагогічної практики в початковій школі**

Критерії оцінювання	Рівні, оцінка за національною шкалою			
1. Діяльність практиканта на уроці	недопустимий, незадовільно	критичний, задовільно	допустимий, добре	оптимальний, відмінно
Уміння чітко і зрозуміло визначити мету і завдання уроку	Мета і завдання не поставлені або майже не ставляться	Мета і завдання поставлені, але без будь-якої системи	Мета і завдання не завжди чітко сформульовані	Мета і завдання визначені точно, чітко і ясно
Наявність чіткого плану	План уроку не відповідає елементарним вимогам	План уроку складений за шаблоном	План уроку обґрунтований, але не корегується зі змінами	План уроку обґрунтований і коректується відповідно до умов
Реалізація наміченої мети і завдань у ході освітнього процесу	Мета і завдання уроку не реалізовані	Мета і завдання реалізовані частково	Мета і завдання реалізовані не повністю	Мета і завдання реалізовані повністю
Ступінь розкриття теми, теоретичний рівень викладання матеріалу	Матеріал перенавантажений зайвими фактами, головні теоретичні положення не виділені	Матеріал викладено схематично, узагальнено, непереконливо	Матеріал викладено на переконливих прикладах, конкретних фактах, необхідних аргументах, але не були сформульовані теоретичні висновки	Конкретні факти співвіднесені із загальними теоретичними висновками правильно, головне чітко виділено практикантом, переконливо доведено
Використання наочності, ЕОР, дидактичних матеріалів, дистанційних засобів навчання	Наочні посібники, ЕОР і дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання не використовуються або майже не використовуються	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання використовуються рідко і мало-ефективно	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання обираються раціонально, але не використовуються ефективно	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання обираються і використовуються раціонально і ефективно

Обґрунтованість вибору методів	Методи, які застосовувались, не відповідають меті та завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу	Методи, які застосовувались, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, але не відповідають меті та завданням уроку, готовності учнів до засвоєння матеріалу	Методи, які застосовувались, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу, але не відповідають меті та завданням уроку	Методи, які застосовувались, відповідають меті та завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу
Диференційований підхід до учнів	Завдання не диференційовано за обсягом, змістом, складністю; практикант не проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за одним із пара-метрів (обсяг, зміст і складність), практикант не проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за двома пара-метрами (обсяг, зміст і складність); практикант проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за обсягом, змістом, складністю; практикант проводить інструктаж щодо організації роботи
Формування умінь самостійної роботи	Робота практиканта не сприяла формуванню умінь самостійної роботи	Робота з формування умінь самостійної роботи учнів велась без урахування сформованості їхньої самостійної роботи	Практикант враховував рівень сформованості в учнів умінь самостійної роботи, вказівки давались до шкільних джерел знань	У роботі практиканта враховувався рівень сформованості умінь самостійної роботи учня з позашкільними джерелами знань
Облік і контроль знань учнів	Облік і контроль знань учнів не відповідають елементарним вимогам	Облік і контроль знань учнів ведуться стихійно	Облік і контроль знань учнів не завжди обґрунтовані	Облік і контроль знань учнів обґрунтовані
Якість самоаналізу результатів	Практикант не знаходить у своїй діяльності недоліків	Практикант зазначає частину недоліків, які є, але не може пояснити їхню причину	Практикант відзначив недоліки в роботі та вказав позитивні сторони, але не може їх пояснити	Практикант відзначив недоліки та вказав позитивні сторони, окреслив шляхи удосконалення освітнього процесу

2. Рівень розвитку професійної компетентності (мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, емоційно-етичної, педагогічного партнерства, інклюзивної, здоров'язбережувальної, проєктувальної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, здатності до навчання впродовж життя, рефлексивної)	Студент володіє мовно-комунікативною, предметно-методичною, інформаційно-цифровою, психологічною, емоційно-етичною, педагогічного партнерства, інклюзивною, здоров'язбережувальною, проєктувальною, організаційною, оцінювально-аналітичною, інноваційною, здатністю до навчання впродовж життя, рефлексивною на низькому рівні	Студент володіє мовно-комунікативною, предметно-методичною, інформаційно-цифровою, психологічною, емоційно-етичною, педагогічного партнерства, інклюзивною, здоров'язбережувальною, проєктувальною, організаційною, оцінювально-аналітичною, інноваційною, здатністю до навчання впродовж життя, рефлексивною на середньому рівні	Студент володіє мовно-комунікативною, предметно-методичною, інформаційно-цифровою, психологічною, емоційно-етичною, педагогічного партнерства, інклюзивною, здоров'язбережувальною, проєктувальною, організаційною, оцінювально-аналітичною, інноваційною, здатністю до навчання впродовж життя, рефлексивною на достатньому рівні	Студент вільно володіє мовно-комунікативною, предметно-методичною, інформаційно-цифровою, психологічною, емоційно-етичною, педагогічного партнерства, інклюзивною, здоров'язбережувальною, проєктувальною, організаційною, оцінювально-аналітичною, інноваційною, здатністю до навчання впродовж життя, рефлексивною
3. Професійно-педагогічні якості особистості	Особистісними характеристиками є недисциплінованість, пасивність, відсутність професійної спрямованості тощо	Особистісними характеристиками є недисциплінованість, недосконалий прояв професійної спрямованості, емоційна скутість і невпевненість	Особистісними характеристиками є гуманістична спрямованість, відповідальність, дисциплінованість, інтелігентність, працьовитість, професійна спрямованість, емоційна скутість і невпевненість	Продемонстровано високий рівень психолого-педагогічної майстерності (гуманістична спрямованість, комунікабельність, організаційні схильності, перцептивні здібності, динамізм, відповідальність, дисциплінованість, професійна спрямованість, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість, артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо)
4. Ступінь і якість виконання завдань практики	Здобувач вищої освіти не виконав програму практики. Аналіз	Здобувач вищої освіти виконав програму практики в неповному обсязі, в	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики, проте	Усі завдання практики виконано у повному обсязі. Аналіз 1

	занять та орга вивчення учнівської групи методично неправильні. Залікові уроки і виховний захід не проведено. Матеріали опису професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, статті, доповіді не підготовлено або їх зміст запозичено з Інтернету без особистого опрацювання	ході виконання завдань допущено значні помилки. Проведення залікових уроків і виховного заходу викликає значні труднощі. Аналіз уроків та організація вивчення учнівської групи поверхові, неусвідомлені. Опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, стаття, доповідь не відповідає вимогам до змісту та технічного оформлення	в ході ви-конання завдань допущено помилки. Проведення залікових уроків і виховного заходу з опорою на план-конспект, сценарій. В аналізі уроків та процедурі вивчення учнівської групи допускалися помилки. Опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, стаття, доповідь оформлена відповідно до вимог, але зі деякими огріхами	проведення залікових уроків, виховного заходу, процедури вивчення учнівської групи усвідомлене, емоційне, методично правильне. Опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, стаття і доповідь відповідають вимогам до змісту та технічного оформлення
5. Якість оформлення звітної документації. Захист звіту практики	Звітна документація оформлена частково. Частина обов'язкових елементів звіту та щоденник відсутні. Здобувач не захистив звіт у визначені терміни	Звітна документація не повністю оформлена або зі помилками; представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але з певними огріхами у структурі та змісті, відсутні пропозиції щодо її удосконалення. Щоденник містить не повний аналіз змісту роботи. Захист звіту на підсумковій конференції поверховий, з помилками	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення, але оформлений зі деякими огріхами; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження педагогічної практики в початковій школі. Захист звіту на підсумковій конференції аргументований, але зі деякими неточностями	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження педагогічної практики в початковій школі. Впевнено й аргументовано представлено звіт на підсумковій конференції

1.9 ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Звіт про виконання програми виробничої педагогічної практики в початковій школі (див. Додаток Б.1, Б.2).

2. Щоденник практики (див. Додаток В).

3. Відомості про виконання навчально-методичної роботи (див. Додатки Г.1–Г.8):

- клас, прізвище, ім'я, по батькові класовода та вихователя, список учнів;
- розклад уроків і календарно-тематичне планування на період практики у відповідному класі;
- зошит психолого-педагогічних спостережень з аналізами уроків класовода (1 тиждень проходження практики), щоденними записами практиканта про виконувану роботу;
- плани-конспекти залікових уроків* (3–6 тижні проходження практики, по одному з кожного предмета початкової школи).

*Плани-конспекти залікових уроків подаються разом з дидактичними, наочними, відео- та фотоматеріалами. Плани-конспекти залікових уроків з образотворчого мистецтва та Дизайн і технології мають містити демонстраційний зразок практиканта та кращі учнівські роботи.

4. Відомості про виконання виховної роботи (див. Додатки Д.1–Д.6):

- план виховної роботи на I семестр у відповідному класі;
- план-конспект виховного заходу з самоаналізом;
- аналіз одного відвіданого уроку (на вибір);
- самоаналіз одного уроку (на вибір) і педагогічної практики в початковій школі.

5. Відомості про виконання науково-дослідної роботи (див. Додатки Е.1–Е.5):

- опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода відповідного ЗЗСО (план опису див. Додатки Е.2, Е.3);
- опис спостережень, експериментів, анкетувань з дослідницької проблеми;
- стаття/тези, текст доповіді до наукової конференції (вимоги до змісту та технічного оформлення наукової статті /тез див. Додатки Е.4, Е.5);
- виконання завдань з психології (звіт про вивчення учнівської групи молодших школярів, див. Додаток Ж.1-Ж.4).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Матеріали виробничої педагогічної практики в початковій школі мають бути набрані на комп'ютері.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (*див. Додаток А*), що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 5 сторінок);
- текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;
- титульна сторінка оформляється за встановленою формою (*див. Додаток Б.1*).

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем освітнього ступеня «бакалавр» усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій, складених практикантом на основі аналізу освітнього процесу.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані (*див. Додаток Б.2*).

На останній сторінці звіту ставиться дата і підпис практиканта.

Загальна оцінка виставляється керівником практики від випускової кафедри теорії та методик початкової освіти згідно з рішенням комісії з захисту.

Зразки оформлення звітної документації подано у додатках (*див. Додатки А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З*)

Звітну документацію здають провідному фахівцеві з організації практики факультету педагогічної освіти і мистецтв у триденний термін після її завершення.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

1.10 МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Оцінка за проходження виробничої педагогічної практики в початковій школі є комплексною. Пропонується наступне співвідношення вагомості головних об'єктів оцінювання під час практичної діяльності здобувача освітнього ступеня «бакалавр»: навчально-методична робота (60 балів), виховна (10 балів), науково-дослідницька (10 балів), виконання завдань із психології (10), якість підготовки звітної документації та захист основних положень змісту виробничої педагогічної практики в початковій школі на підсумковій конференції (10 балів).

№	Вид звітної роботи				Макси- мальна кількість балів	Примітка Оцінка за шкалою ECTS
1	Навчально- методична:	Назва дисципліни	Кількість залікових уроків	Мах бал	60	A (56-60) B (51-55) C (46-50) D (41-45) E (36-40) FX (31-35) F (30 і менше)
	проведення залікових уроків	Українська мова	14	10		
		Літературне читання	14	10		
		Математика	20	10		
		Я досліджую світ	12	10		
		Мистецтво	8	10		
		Дизайн і технології	4	5		
	Фізична культура	12	5			
2	Виховна				10	A (10) B (9) C (8) D (7) E (6) FX (5 F (4 і менше)
3	Науково-дослідницька				10	
4	Виконання завдань із психології				10	
5	Якість підготовки звітної документації. Захист практики				10	
Всього					100	

Загальна підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A (відмінно)	Відмінно
82–89	B (дуже добре)	Добре
75–81	C (добре)	
67–74	D (задовільно)	Задовільно
60–66	E(достатньо)	
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного захисту)	Незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)	

1.11 ПОРЯДОК ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Формою звітності за практику є письмовий звіт. Письмовий звіт разом із іншими документами (щоденник та ін.) подається на рецензування керівникам практики від випускової кафедри, кафедри педагогіки та менеджменту освіти, кафедри загальної та практичної психології. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівниками практики звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Щоденник практики – документ, що відображає поточну діяльність студента, етапи виконання завдань. Щоденник є частиною звіту студента.

Звітні матеріали виробничої практики студентів (щоденник, звіт) зберігаються на випусковій кафедрі впродовж трьох років.

2. Звіт з практики захищається здобувачем у комісії, призначеній завідувачем кафедри, факультетським керівником практики зі спеціальності 013 Початкова освіта. До складу комісії входять три особи: керівники практики від випускової кафедри, кафедри педагогіки та менеджменту освіти, кафедри загальної та практичної психології і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним Наказом про

проведення практики здобувачів в К-ПНУ впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Місце, час і форма приймання заліку з практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома здобувачів та керівників практики.

У здобувачів заочної форми здобуття освіти комісія може приймати залік з практики в період сесії, яка проходить після практики. Конкретна дата складання заліків з практики визначається в наказі ректора про направлення на практику.

3. Результати заліку із практики враховують:

- оцінку результатів виробничої роботи, поданої в характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінку за оформлення звіту, щоденника;
- презентації здобувачами вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповіді на запитання членів комісії із захисту практики;
- відгуки та спостереження керівників практики від випускової кафедри, кафедри педагогіки та менеджменту освіти, кафедри загальної та практичної психології, зафіксовані у щоденнику;
- додаткові умови оцінювання результатів практики від випускової кафедри теорії та методик початкової освіти: діяльність практиканта на уроці; рівень розвитку професійної компетентності; професійно-педагогічні якості особистості; ступінь і якість виконання завдань практики; якість оформлення звітної документації. Захист практики.

4. Оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності здобувача, в залікову книжку / індивідуальний навчальний план здобувача за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом із його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

5. Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надане право на проходження практики повторно за умов, визначених К-ПНУ та погоджених із базою практики.

1.12 ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.12.1 ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення.

1.1. Практика є невід'ємною складовою частиною процесу професійної підготовки студентів в Університеті та проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету.

1.2. Практика студентів Університету проводиться на базах, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

1.3. Студенти можуть бути направлені на практику тільки на ті бази, з якими Університет завчасно уклав договір на її проведення за встановленою формою.

1.4. До початку проведення практики повинно бути проведено обстеження робочих місць студентів-практикантів відповідальними за організацію проведення практики особами.

1.6. Обов'язковою умовою допущення студентів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці під час трудового і професійного навчання та оформлення його у бланку реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.

2. Вимоги безпеки під час практики.

2.1. Під час прибуття на базу практики студент-практикант повинен отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.

2.2. Студент має бути ознайомлений про те, що під час виконання професійних обов'язків на нього можуть впливати такі шкідливі або небезпечні чинники, як:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електрострумом;
- небезпека виникнення загорань та пожеж;
- порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;
- довготривалі статичні навантаження.

2.3. Студент-практикант повинен виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена згідно з програмою практики.

2.4. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти про це керівнику практики.

3. Під час практики не допускається:

3.1. Не виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку установи, зокрема, запізнюватися на роботу.

3.2. Пропускати або не проводити визначені програмою практики уроки та зривати освітній процес.

3.3. Залишати робоче місце без дозволу керівника практики, учителя, директора ЗЗСО.

3.2. Відволікати від роботи педагогічних працівників, які його оточують, заважати освітньому процесу.

3.3. Залишати учнів, з якими він проводить навчальні заняття, позакласну діяльність без нагляду.

3.4. Під час занять у навчальному кабінеті виконувати роботу, яка не передбачена розкладом і планом занять.

3.5. У процесі виникнення недоліків у роботі обладнання та приладів (комп'ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) самостійно або разом з учнями їх ліквідовувати, натомість негайно повідомити керівника закладу, учителя та припинити роботу до усунення недоліків.

3.6. Під час встановлення порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, розпочинати чи продовжувати роботу з учнями до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров'я, зобов'язаний повідомити керівника закладу освіти про причини відміни занять у кабінеті.

3.7. Виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці учня чи в приміщенні. Ремонт виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

4. Студент-практикант зобов'язаний:

4.1. Уживати заходи дисциплінарного впливу до учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час занять.

4.2. Повідомляти керівника закладу про недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).

4.3. Прийняти екстренні заходи під час погіршення стану здоров'я учня (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа тощо), надати йому необхідну першу (долікарську) допомогу та викликати медичного працівника;

4.5. Дбати про особисту безпеку, повідомляти, якщо потрібно, про погіршення стану власного здоров'я під час робочого процесу.

1.12.2 ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення

1.1. Із метою забезпечення повної безпеки життя і здоров'я дітей необхідно ретельно дотримуватись техніки безпеки, санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної і електробезпеки, дорожнього руху, поведінки дітей на уроках, під час виконання робіт, проведення масових заходів, екскурсій і прогулянок.

1.2. Під час практики студент відповідає за життя і здоров'я дітей.

1.3. Необхідно вжити всіх заходів для усунення небезпечних ситуацій, проявляти максимум уваги до учнів.

1.4. Під час практики постійно стежити за станом здоров'я дітей, знати учнів з вадами здоров'я; у випадку захворювання дитини викликати лікаря і батьків.

1.5. Необхідно регулярно проводити з учнями різні види інструктажів про дотримання правил ТБ, БЖД під час уроків, на перервах, у позаурочний час.

1.6. Провести позакласні виховні заходи з питання безпеки життєдіяльності.

2. Забезпечення БЖД учнів у приміщеннях

2.1. Здійснювати повсякденний нагляд за станом обладнання, меблів.

2.2. Підставки для квітів повинні бути стійкими; не дозволяється розміщувати квіти на шафах, на стінах, підвіконнях.

2.3. Не забивати цвяхи чи інші гострі предмети на рівні зросту дітей.

2.4. Необхідно здійснювати щоденне вологе прибирання і регулярно провітрювання класної кімнати; стежити за чистотою вікон, занавісок; ніщо не повинно перешкоджати доступу світла в класну кімнату.

2.5. Навчальне обладнання, знаряддя праці слід зберігати в спеціально відведених безпечних місцях.

2.6. У класі розмістити стенди з правилами пожежної безпеки та дорожнього руху.

3. Дотримання правил ТБ на уроках «Я досліджую світ», «Дизайн і технології»

3.1. Перед початком роботи варто детально проінструктувати дітей з кожного виду навчального завдання.

3.2. Інструктаж супроводжувати показом безпечних прийомів роботи.

3.3. Після інструктажу слід шляхом часткового показу дій дітьми переконатись, що вони засвоїли правила і вимоги безпеки.

3.4. У процесі роботи з ножицями необхідно ретельно стежити, щоб діти правильно їх тримали (направленими від себе від сусіда, від очей тощо).

3.5. Ножиці повинні бути з тупими кінцями і зберігатись у

спеціальній коробці чи пеналі.

3.6. Під час роботи з тканиною треба стежити, щоб діти користувались наперстком, не використовували іржаві голки.

3.7. Необхідно зберігати голки, булавки в спеціальних коробках, подушечках.

3.8. Уважно стежити, щоб діти не брали булавки, голки до рота, не прикріпляли до одягу, не кидали на підлогу.

3.9. У випадку поранення необхідно надати дитині першу медичну допомогу або викликати лікаря.

3.10. У класній кімнаті (майстерні) мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

4. Дотримання правил БЖД на уроках фізкультури

4.1. Перед уроком ретельно перевірити стан спортивного залу чи майданчика.

4.2. Перед уроком у залі необхідне вологе прибирання, дотримання чистоти та порядку упродовж уроку.

4.3. Спортивне обладнання повинно бути справним, надійно закріпленим, зберігатись у безпечному місці.

4.4. Уроки фізкультури слід проводити в спортивному одязі, взутті відповідно до пори року.

4.5. Слід навчати учнів безпечного виконання фізичних вправ, дотримання дисципліни і правил поведінки, сумлінного виконання всіх команд учителя.

4.6. Необхідно стежити за дозуванням фізичних вправ, станом здоров'я дітей, знати дітей з ослабленим здоров'ям.

4.7. Здійснювати страхування учнів під час виконання фізичних вправ.

4.8. Діти, тимчасово звільнені від занять, зобов'язані бути присутніми в спортивному залі чи на майданчику.

4.9. Користуватися спортивним обладнанням та інвентарем без дозволу вчителя учням забороняється.

4.10. У спортивному залі необхідно мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

5. Дотримання правил ТБ під час використання ІКТ

5.1. Перед роботою провести інструктаж з ТБ на робочому місці.

5.2. Користуватись електрообладнанням дозволяється тільки за надійного заземлення корпусу.

5.3. Перед початком роботи необхідно включити систему кондиціонування повітря в приміщенні.

5.4. Необхідно правильно відрегулювати освітлення робочого місця.

5.5. На екран діти повинні дивитись під прямим кутом, а не збоку.

5.6. Під час роботи не допускаються сторонні розмови, подразнюючі шуми.

5.7. Усі кабелі слід вставляти і виймати тільки при вимкненій апаратурі.

5.8. За появи будь-яких несправностей або запаху горілого слід повідомити відповідального за електрообладнання.

5.9. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце, вимкнути електропостачання.

6. Охорона життя і здоров'я дітей при проведенні екскурсій, прогулянок

6.1. Перед екскурсією вчителів необхідно відвідати і оглянути її об'єкт, вибрати місце для безпечного розміщення дітей.

6.2. До виходу на об'єкт учитель разом з представником адміністрації школи проводить інструктаж учнів з ТБ, правил дорожнього руху.

6.3. На об'єктах, якщо там працюють люди, учнів інструктує керівник або досвідчений працівник.

6.4. Екскурсію необхідно проводити за чітким планом, затвердженим керівником школи, дотримуючись часу (40–50 хв).

6.5. Не можна дозволяти учням під час екскурсії наближатись, торкатись окремих видів обладнання, транспортних засобів, загонів для свійських чи диких тварин.

6.6. Необхідно бути дуже уважним до сигналів, які подаються персоналом, не відволікати працівників своїми розмовами.

6.7. Не можна допускати порушення дисципліни з боку дітей, відлучення з місця екскурсії чи прогулянки, ігор, бешкетництва.

6.8. Важливо продумати організований відпочинок дітей після екскурсії і місце його проведення.

6.9. Шлях до місця екскурсії і повернення повинен бути найкоротшим, безпечним, з пунктами відпочинку, з мінімальною кількістю переходів через проїзні частини доріг.

6.10. З класом в 30 осіб вирушають 2 керівники, призначені директором чи заступником директора школи.

6.11. Перед виходом, після привалів, перед поверненням необхідно перерахувати дітей.

6.12. Колону дітей формують з урахуванням, що на початку і в кінці потрібно поставити пари найбільш дисциплінованих, уважних учнів.

6.13. Під час руху колони дорослі повинні знаходитись у голові і в кінці з сигнальними червоними прапорцями.

6.14. Екскурсійне обладнання ретельно продумується і відбирається, рівномірно розподіляється між дорослими і дітьми з умовою, що максимальна вага для дітей не повинна перевищувати 3 кг.

6.15. Забороняється збір дітьми невідомих плодів, ягід, грибів, рідкісних об'єктів природи; забороняється пити воду з відкритих джерел.

6.16. У випадку виникнення небезпечних ситуацій, захворювання або травмування дітей, екскурсія призупиняється, діти відводяться в безпечне

місце, а потерпілому надається перша медична допомога, при необхідності його направляють у найближчий медичний пункт, повідомляють про випадок та стан дитини директора школи, батьків.

6.17. Передбачати надзвичайні ситуації, пов'язані із порушенням спокою громадського порядку, а також через сучасну ситуацію в Україні.

7. Алгоритм дій для вчителів у разі проведення занять і увімкнення сигналів тривоги

7.1. Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.

7.2 Вчитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків – про переміщення дітей до укриття.

7.3 Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.

7.4 Для супроводу початкових класів можуть бути залученні помічники.

7.5 Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.

7.6 Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до найближчого укриття.

7.7 Учні, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу оповіщення повинні самостійно рухатися до найближчого укриття фонду захисних споруд.

7.8 У середині захисної споруди відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.

7.9 Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.

7.10 Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами.

7.11 Під час переміщення до укриттів необхідно врахувати наявність інклюзивних груп і класів. У випадку присутності дітей з ООП – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.

8. Детальний порядок дій вчителя на випадок евакуації

- 8.1 Негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі школи.
- 8.2 Зберіть учнів і зробіть перекличку.
- 8.3 Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування школою у безпечне місце.
- 8.4 Повідомте адміністрації школи, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.
- 8.5 Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.
- 8.6 Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.
- 8.7 Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.
- 8.8 Повідомте адміністрацію школи про те, що дісталися безпечного місця.

9. Інструкція про дії вчителів під час евакуації за пожежі

- 9.1 Після отримання сигналу про евакуацію учитель зобов'язаний:
 - припинити навчання;
 - знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло і зачинити вікна у приміщенні, де проводилися заняття;
 - у разі значного задимлення видати учням наявні у кабінеті засоби індивідуального захисту;
 - з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найнебезпечніші евакуаційні шляхи й виходи з будівлі відповідно до плану евакуації до безпечної зони в найкоротший строк;
 - ретельно перевірити кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні;
 - ліквідувати умови, що спричиняють виникнення паніки;
 - у найкоротший час організовано вивести учнів найбезпечнішими евакуаційними шляхами і виходами з будівлі відповідно до плану евакуації;
 - з метою запобігання поширенню вогню, диму не відчиняти вікна і двері, а також не розбивати скло, оскільки доступ кисню збільшить осередок пожежі, і вогонь та дим поширяться до суміжних приміщень.
- 9.2 Після виходу з будівлі вчитель має привести учнів на збірний пункт і перевірити їх присутність за списком. Про відсутність кого-небудь із учнів вчитель має повідомити керівнику навчального закладу або особі, яка його заміщує;
- 9.3 Учителю не можна залишати учнів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації.

1.13 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.13. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Батьківські збори: шляхи до партнерства та співпраці: методичний посібник для вчителів початкових класів / уклад.: О.В. Пагава, Я.О. Чернишова. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 96 с.

2. Бахмат Н.В. Інноваційні технології вивчення математики в початковій школі: навч. посіб. / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; педагогічний факультет. Київ: Міленіум, 2022. 284 с.

3. Гра по-новому, навчання по-іншому: метод. посіб. / упоряд. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.

4. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1–16.

5. Дидактико-методичні засади контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів: монографія / Онопрієнко О.В. Київ: Педагогічна думка, 2020. 400 с.

6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Вид. 2-ге. допов. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.

7. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації [Електронне видання] / кол. автор.; за загальною редакцією О.М. Топузова; укл. О.В. Онопрієнко. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.

8. Діяльнісна математика. Методичний посібник із фасилітації уроків математики в початковій школі / The LEGO® Foundation. Запоріжжя: СТАТУС, 2023. 208 с.

9. Дорож І.А., Ковальчук А.Ф. Методика навчання освітньої галузі «Технології»: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2018. 264 с.

10. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: наук.-метод. посібник / Н. Ларіонова. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.

11. Електронні підручники для 1, 2, 3, 4 кл. закладів загальної середньої освіти. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

12. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» у роботі над текстом у початковій школі (1–2 класи): навч.-метод. посібник / упоряд.: Н. Тіхонова. Кропивницький, 2021. 100 с.

13. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» під час роботи над текстом у початковій школі (3–4 класи): навч.-метод. посіб. / упоряд.: Н. Тіхонова. Кропивницький, 2022. 96 с.

14. Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів: метод. посіб. / Мартиненко В.О. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

15. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч. посіб. / заг. ред. Н.В. Гудими. Кам'янець-Подільський: Друк-сервіс, 2018. 168 с.

16. Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навч.-метод. посіб. / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 76 с.

17. Інтеграція медіаграмотності в навчальний предмет «Я досліджую світ». Навч.-метод. посіб. / Волощенко О., Козак О. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.

18. Інтегрований розвиток наскрізних умінь молодших школярів / Крамар Н.П., Голоцукова Л.М. Маріуполь: Комунальний заклад «Маріупольська загальноосвітня школа I – III ступенів № 64, 2019. 80 с.

19. Каніщенко А.П. Методика навчання української мови в початковій школі: лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 1: Методика вивчення мовної теорії; методика розвитку усного і писемного зв'язного мовлення. 176 с.

20. Каніщенко А.П. Методика навчання української мови в початковій школі: лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 2: Методика навчання грамоти; методика літературного читання. 256 с.

21. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. (для студ. пед. вузів). Київ: Вища школа, 2005. 313 с.

22. Качак Т.Б. Літературна освіта молодших школярів: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ. 2017. 44 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2075/1/Качак%20Т.%20Літературна%20освіта.pdf>

23. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: Академія, 2016. 352 с. (Альма-матер).

24. Квести в початковій школі / Большакова І., Пристінська М., Арєф'єва В. Київ: Вид. дім «Перше вересня», 2016. 136 с.

25. Компетентнісна спрямованість розвивального навчання в початковій школі: збірник матеріалів учителів початкових класів, які працюють за системою розвивального навчання ДРiМ (В.В. Давидова, В.В. Рєпкіна, С.Д. Максименка та ін.) / упоряд. Н. Тіхонова. Кропивницький, 2021. 68 с.

26. Концепція створення освітніх онлайн-ресурсів для дітей молодшого шкільного віку. 36 с.

27. Крокуємо до успіху: ранкові зустрічі: навчально-методичний посібник / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова, М.О. Банник. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 114 с.

28. Культура добросусідства. «Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно»: програма і метод. рекомендації / (редактори-укладачі: О.В. Аніщенко, М.А. Араджионі, А.І. Гусєв, В.І. Потапова). Київ: ТОВ «Прометей», 2019. 544 с.

29. Масол Л.М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». 205 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

30. Матвієнко О.В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія: посібник. Київ: Стилос, 2006. 543 с.

31. Медіаграмотність у початковій школі: посіб. для вчителя / Волошенюк О.В., Ганик О.В., Голощапова В.О., Дегтярєва Г.А., Іванова І.Б., Кожанова А.Ю., Пиза Г.Ю., Шкребець О.О., Янкович О.І. / за ред.: Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. Київ: ЦВП, АУП, 2018. 234 с.

32. Методика навчання української мови в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2011. 364 с.

33. Моделювання портфоліо педагога: навч.-метод. посіб. / уклад. Н.В. Бахмат. 2-ге вид., переробл. і допов. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2014. 72 с.

34. Московчук Л.М. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами духовної музики українських композиторів: наукова монографія. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2022. 360 с.

35. Московчук Л.М. Методика навчання математики в початковій школі: навч. посіб. Частина 1. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2025. 118 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9261>

36. Московчук Л.М. Методика навчання математики в початковій школі: навч. посіб. Частина 2. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2025. 142 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9332>

37. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти» / Антонова О.П. Київ: Генеза, 2019. 96 с.

38. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л.М. Київ: Генеза, 2019. 208 с.: іл. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

39. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л.М. Київ: Генеза, 2020. 160 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

40. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та інші. Київ: Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.

41. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах

закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Гільберт Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М. Київ: Генеза, 2019. 256 с.

42. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Гільберт Т.Г., Тарнавська С.С., Хитра З.М., Павич Н. Київ: Генеза, 2020. 240 с.

43. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу»: для пед. працівників / Суховірський О.В. Київ: Генеза, 2021. 160 с.

44. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: технологічна освіта у початковій школі»: для пед. працівників / Тетяна Гільберт [та ін.]. Київ: Генеза, 2021. 160 с.

45. Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи: монографія [Електронне видання] / Л.В. Задорожна-Княгницька та ін.; за заг. ред. О.А. Голюк. Київ: Маріупольський державний університет, 2024. 236 с.

46. Нестандартні уроки позакласного читання в початковій школі (з досвіду роботи вчителів початкових класів Кіровоградщини): метод. розробки для вчителів початкових класів / упорядник Н.Г. Тіхонова. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2024. 132 с.

47. Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. / Гущина Н.І. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 112 с.

48. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів: навч.-метод. посіб. / П.Г. Копосов. Харків: Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.

49. Нова українська школа: діагностична та корекційно-розвивальна робота з молодшими школярами: навч.-метод. посіб. / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. Київ: Літера ЛТД, 2021. 160 с.

50. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Онопрієнко О.В. Харків, 2021. 208 с.

51. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / Вашуленко М.С. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.

52. Нова українська школа: методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з предметів мовно-літературної галузі в початковій школі: навч.-метод. посіб. / І.П. Старагіна / За редакцією

О.В. Волошенюк, В.Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 58 с.

53. Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Бабк Т.М., Банах О.В., Вознюк А.В., Коломоєць Г.А., Кудрик Л.Г., Мельник О.М. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 208 с.

54. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб./ Кірик М.Ю., Данилова Л.І. Львів: Світ, 2019. 136 с.

55. Нова українська школа: організація медіаосвіти в початковій школі: навч.-метод. посіб. / Старагіна І.П., Волошенюк О.В., Мокрогуз О.П., Ганик О.В. Київ: ПРОПАПІР, 2021. 160 с.

56. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. / Н.І. Гущина, Т.Г. Орлова, Л.Г. Кондратова. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

57. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навч.-метод. посіб. / Цимбалару А.Д. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

58. Нова українська школа: poradник для вчителя: навч.-метод. посіб. / Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, 2018. 126 с.

59. Нова українська школа: poradник для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

60. Нова українська школа: психолого-педагогічна підтримка молодших школярів із труднощами в навчанні: навч.-метод. посіб. / Л. Малініна. Київ: Грамота, 2021. 64 с.

61. Нова українська школа: розвиток критичного мислення в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Пометун О.І. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 192 с.

62. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання: навч.-метод. посіб. / Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Харків: Соняшник, 2020. 176 с., іл.

63. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Котик Т.М. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.

64. Нова українська школа: український правопис у системі формування орфографічної компетентності в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Н.О. Воскресенська, М.В. Коновалова, І.М. Літвінова, О.О. Якименко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 160 с.

65. Нова українська школа: формування соціальної компетентності учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Л. Малініна. Київ: Грамота, 2021. 72 с.

66. Нова українська школа: формування у молодших школярів навичок конструктивного спілкування: навч.-метод. посіб. / Т.М. Костенко, К.С. Довгопола. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 176 с.

67. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 415 с.

68. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: метод. посіб. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020. 72 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

69. Палійчук О.М. Методика навчання каліграфічного письма: навч. посіб. Чернівці: Букрек, 2010. 344 с.

70. Палійчук О., Прокоп І. Методика навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2017. Ч. 1. 224 с.

71. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Каравела, 2016. 496 с.

72. Партнерська взаємодія між школою та сім'єю як необхідна умова формування системи цінностей дитини (з досвіду роботи): навч.-метод. посіб. / уклад. Г.М. Стеценко, Н.Г. Тіхонова. Кропивницький, 2023. 48 с.

73. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.

74. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі: метод. посіб. / Малихін О., Ліпчевська І. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 74 с.

75. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в Новій українській школі: оновлення філософії освіти: монографія; за заг. ред. Н.В. Бахмат, Н.В. Мелекесцевої, Н.В. Гудими. Київ: Міленіум, 2024. 366 с.

76. Порадник з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти: матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». Ужгород, ЗПППО, 2022. 81 с.

77. Початкова школа: виховання на цінностях: зб. виховних справ / упоряд.: Л.П. Ткаченко, А.О. Ткаченко, О.В. Романюк. Біла Церква. КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2017. 88 с.

78. Початкова школа: виховання на цінностях. Національно-патріотичне виховання на уроках літературного читання: метод. посібник / упорядники: Л. Ткаченко, О. Романюк, А. Ткаченко. Частина І. Біла Церква, 2017. 183 с.

79. Природнича освіта у початковій школі: історія, теорія, практика: навч. посіб. для вчителів початкових класів / уклад. А.М. Мартін, Н.В. Тарапака. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 60 с.

80. Промоції та інноваційні мотивації учнів початкових класів НУШ до читання сучасної української дитячої літератури: підходи й можливості: практ. посіб. до Хрестоматії сучасної української дитячої літератури для 1-2 класів серії «Шкільна бібліотека»). Славута, 2023. 124 с.

81. Професійна компетентність вчителя початкових класів: навч.-метод. посіб. для вчителів / автори-упоряд.: В.Є. Берека, А.В. Галас. Харків: Ранок, 2018. 496 с.

82. Розвиток креативності в учнів різного віку: навч.-метод. посіб. / Павлюх В.В. КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського». 2023. 72 с.

83. Розвиток критичного мислення молодших школярів в умовах Нової української школи: метод. посіб. / автор-уклад. Н.Б. Ларіонова. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 64 с.

84. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

85. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання. Вид. 3-тє, без змін. Київ: Богданова А.М., 2009. 226 с.

86. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання: методичний посібник / Савченко О.Я. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

88. Скворцова С.О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів: навч.-метод. посіб. / С.О. Скворцова, О.В. Онопрієнко. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 352 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

89. Скворцова С.О. Нова українська школа: методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів: навч.-метод. посіб. / С.О. Скворцова, О.В. Онопрієнко. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 320 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

90. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: метод. посіб. / Бібік Н.М. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

91. Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичний кейс: метод. посіб. / О. Онопрієнко, О. Петрук, Т. Павлова; Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ початкової освіти ім. О.Я. Савченко. Київ: Педагогічна думка, 2023. 247 с.

92. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1–2 класи + Закон України «Про освіту» + Державний стандарт початкової освіти. Київ: Освіта-Центр плюс, 2018. 240 с.

93. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>

94. Тлумачний словник шкільної лексики (початкова школа) / автори-укладачі: Н.В. Гудима, Н.В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 120 с.

95. Уроки креативності. Практичний досвід розвитку креативного мислення дітей 7-10 років: посіб. для вчителів, педагогів та батьків / за ред. Т.О. Пушкаррової. Київ: ТОВ «Росток А.В.Т.», 2022 60 с.

96. Формування вмінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи: методи діагностики: метод. посіб. / Малихін О.В., Ліпчевська І.Л. Київ: «Вид-во Людмила», 2023. 72 с.

97. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу: метод. посіб. / Прищепа О.Ю. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

98. Чабайовська М.І., Омельченко Н.М., Кальчук М.І. Програма курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» (1-4 класи). *Початкова школа*. 2016. №9. С. 39-48.

99. Черкасов В.Г. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. Київ: Академія, 2016. 240 с. (Альма-матер)

100. Шевців З.М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

101. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / упоряд. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

102. Шість цеглинок – сходинки успішного вивчення математики у початковій школі: метод. рекомендації / Пашанова Т. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2022. 44 с.

103. STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку. І. Потапенко; за заг. ред. О. Елькін, О. Масалітіна; упоряд. К. Ремез. Електронне видання. Київ: ГО «EdCamp Ukraine», 2023. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Видавництво «Початкова школа». URL: <http://www.pochatkova-shkola.net/index.htm>.

2. Вчитель вчителю, учням та батькам. URL: <http://teacher.at.ua/>.

3. Електронні версії підручників для 1-4 класів. URL: <https://cutt.ly/2apITMT>

4. Інтерактивний посібник-глосарій для вчителів початкових класів. URL: <https://edera.gitbooks.io/glossary/>.

5. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>.

6. Концепція «Нова українська школа». Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 988-р від 14 грудня 2016 р. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

7. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання / авторський колектив; за ред. Є.М. Бачинської, О.В. Матушевської. Біла Церква: КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2020. 109 с. URL: <https://www.kristti.com.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-v-umovah-dystantsijnogo-navchannya/>

8. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>.

9. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: <http://osvita.in.ua/index.php?option>.

10. Нова українська школа. URL: <http://nus.org.ua/>.

11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

12. Організація дистанційного навчання в школі: метод. рекомендації. Травень 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodychni%20recomendazii/2020/metodychni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>

13. Освіта UA. URL: <https://osvita.ua/>.

14. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>

15. Портал вчителів початкових класів «Урок». URL: <http://www.yrok.net.ua/>.

16. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40. URL: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>

17. Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи: наказ МОН від 02.09.2020 № 1096. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-metodychnih-rekomendacij-sh>

odo-zapovnennya-klasного-zhurnalu-uchniv-pochatkovih-klasiv-novoyi-ukrayin skoyi-shkoli

18. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 13.07.2021 р. №813. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-sere-dnoyi-osviti>

19. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: указ Президента України від 25 травня 2020 р. №195/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

20. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>.

21. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

22. Про Стратегію національно-патріотичного виховання: Указ Президента України від 18 травня 2019 р. №286/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025>

23. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Закон України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/

24. Професійний стандарт за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затверджений Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: [Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» | Міністерство освіти і науки України](#)

25. Рекомендації щодо організації оцінювання в умовах дистанційного навчання: лист МОНУ від 16.04.2020 № 1/9-213. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/72975/

26. Руханки. URL: <https://cutt.ly/napLo6L>, <https://cutt.ly/CapLjNT>

27. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти: затв. наказом МОЗ від 25.09.20 р. № 2205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>

28. Студія онлайн-освіти “Educational Era”. URL: <https://www.ed-era.com/>.

29. Фізкультхвилинки в початковій школі. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/>, <http://www.myvchytel.dp.ua>

30. Цікава наука на каналі YouTube. URL: <https://cutt.ly/7apIVuF>

31. Щоденник.ua – шкільна освітня мережа. URL: <http://company.shodennik.ua/benefits/education/>

32. Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти в Новій українській школі: лист Міністерства освіти і науки України від 20.08. 2019 року № 1/9-525. URL: [mon.gov.ua › npa › shodo-organizaciyi-form-zdobutty](http://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-form-zdobutty).

33. Щодо організації дистанційного навчання: лист МОНУ від 02 листопада 2020 р. № 1/9-609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>

34. «Я досліджую світ»: онлайн-ресурси для компетентнісного навчання учнів початкових класів. URL: <https://goo.su/0zYk>

35. Як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelya-m-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga>